

Ικμπάλ

α) Να σκιαγραφήσεις την προσωπικότητα του μικρού ήρωα Ικμπάλ Μασί, έτσι όπως την γνώρισες μέσα από τις σελίδες του βιβλίου σου. Πόσο εύκολο πιστεύεις ότι είναι ένα μικρό παιδί να υψώσει το ανάστημά του απέναντι σε ένα οργανωμένο κύκλωμα; Τι ήταν αυτό που έδωσε δύναμη στον Ικμπάλ;

β) Να επιλέξεις μία σκηνή από το βιβλίο που σε συγκίνησε ιδιαίτερα και να την παρουσιάσεις. Να την σχολιάσεις και να γράψεις για ποιο λόγο σε άγγιξε.

α) Η σύντομη ζωή του μικρού ήρωα Ικμπάλ Μασί υπήρξε πολύ δύσκολη και άδικη, καθώς από πολύ μικρή ηλικία αναγκάστηκε να δουλέψει για να αποπληρώσει τα χρέη της οικογένειάς του. Το γεγονός αυτό τον οδήγησε να διαπλάσει μια «σκληρή» και μαχητική προσωπικότητα. Έτσι, ο Ικμπάλ έγινε ένα παιδί διεκδικητικό, τολμηρό, ασυμβίβαστο, που δεν αποδέχονταν μοιρολατρικά την κατάσταση στην οποία βρισκόταν, αλλά πάλευε για να την αναστρέψει. Αυτή την επαναστατική του διάθεση εκδήλωνε άφοβα σε κάθε ευκαιρία ο Ικμπάλ, όπως στην περίπτωση που δεν δίστασε να ορθώσει το ανάστημά του και να καταστρέψει το σπάνιο και πανάκριβο χαλί που έφτιαχνε πολύ καιρό για να εναντιωθεί στο αφεντικό του, χωρίς να υπολογίζει την τιμωρία που θα ακολουθούσε.

Παρά την δεινή του κατάσταση, ο Ικμπάλ δεν έπαψε να κάνει όνειρα για το μέλλον του, βρίσκοντας, έτσι την ευκαιρία να δραπετεύσει από την ζοφερή πραγματικότητα. Ονειρευόταν να σπουδάσει Νομικά στο εξωτερικό, να γίνει ένας καταξιωμένος δικηγόρος και να απελευθερώσει όλα τα παιδιά του Πακιστάν από τη σκλαβιά.

Επιπλέον, ο Ικμπάλ είχε ηγετική προσωπικότητα και ενέπνεε τα υπόλοιπα παιδιά να μην σταματήσουν να ονειρεύονται την ελευθερία τους και να προσπαθούν να την κατακτήσουν. Αυτό φαίνεται και όταν γίνεται πια μέλος της οργάνωσης του Ισάν Χαν, οπότε αποφασίζει να αναλάβει πρωταγωνιστικό ρόλο και να πηγαίνει στις αγορές για να μιλά για την παιδική εργασία και τη δική του εμπειρία.

Μέσα από το βιβλίο μάθαμε για την απελπιστική κατάσταση που επικρατούσε στη χώρα του Πακιστάν. Τα παιδιά αναγκάζονταν από πολύ μικρή ηλικία να δουλεύουν σε ταπητουργεία και καμίνια, σε άθλιες συνθήκες, πολλές φορές αλυσοδεμένα, υπό την επίβλεψη αυταρχικών αφεντικών, που δε δίσταζαν να τα χτυπούν, να τα αφήνουν χωρίς τροφή και να μη νοιάζονται γι' αυτά. Σα να μην έφτανε αυτό, η διαφθορά στους θεσμούς του κράτους ήταν προφανής και ανίκητη και, όπως μας περιγράφει ο αφηγητής του βιβλίου, οι αστυνομικοί δέχονταν δωροδοκίες από τους ιδιοκτήτες των εργοστασίων, προκειμένου να μην τα κλείσουν. Αν και υπήρχε νόμος που υπερασπιζόταν τα δικαιώματα των παιδιών και απαγόρευε την παιδική εργασία, παραβιαζόταν συστηματικά, καθώς η διαφθορά που επικρατούσε ήταν αδύνατο να καταπολεμηθεί, και έτσι, η «αποστολή» του Ικμπάλ γινόταν ακόμη πιο δύσκολη, καθώς έπρεπε να αντιμετωπίσει όχι μόνο το αφεντικό του, αλλά ένα ολόκληρο οργανωμένο κύκλωμα. Συνεπώς, την ψυχή του Ικμπάλ την συνέπαιρνε και την τροφοδοτούσε μία ακαταμάχητη δύναμη, δυσανάλογη με το ατροφικό και νεαρό κορμί του, που τον γέμιζε με ορμή και πάθος, ώστε να αντισταθεί σε αυτό το κύκλωμα και να καταφέρει αυτό το τεράστιο επίτευγμα.

Θα μπορούσε κανείς, χωρίς πολλή σκέψη, να πει ότι οι απάνθρωπες συνθήκες, η κατάφωρη αδικία σε συνδυασμό με την επαναστατική διάθεση του Ικμπάλ αποτέλεσαν την κινητήρια δύναμη του. Ο Ικμπάλ δεν ανεχόταν την αδικία κατά των παιδιών στο Πακιστάν, που ήταν αναγκασμένα να δουλεύουν για να βοηθήσουν τις οικογένειές τους, γνωρίζοντας ότι ποτέ δεν θα ήταν ικανά να «απαλλαχθούν» από αυτή την κατάντια, και, έχοντας ο ίδιος το ακατάβλητο σθένος ενός επαναστάτη, ανέλαβε προσωπικά την κατάσταση.

Παρόλα αυτά, δεν έπαιξε ρόλο μόνο η επαναστατική του διάθεση. Ο Ικμπάλ δεν σκεφτόταν μόνο τη δική του ελευθερία, αλλά κυρίως, την ελευθερία όλων των παιδιών του Πακιστάν. Ήθελε να εξασφαλίσει ότι η απελευθέρωσή του θα αποτελούσε εφελθτήριο για την απελευθέρωση όλων των παιδιών που είχαν αναγκαστεί να δουλεύουν αιχμάλωτα. Επομένως, ο Ικμπάλ διαπνεόταν από αλτρουισμό, που τον βοήθησε να υψώσει το ανάστημά του, μόνος αυτός, ένα ανήλικο παιδί, απέναντι στο οργανωμένο κύκλωμα, αψηφώντας κάθε κίνδυνο.

Επιπλέον, του έδωσε δύναμη το γεγονός ότι, ενόσω ήταν σκλάβος και δεν είχε καμία επαφή με το περιβάλλον εκτός του εργοστασίου του Χουσεϊν Χαν, δεν ξεχνούσε την οικογένειά του και το όραμα της ελευθερίας άναβε τη φλόγα μέσα του. Τέλος, ποτέ δεν παράτησε τα όνειρα του, αφού είχε βάλει ως στόχο της ζωής του να βοηθήσει όλα τα παιδιά του Πακιστάν να απελευθερωθούν, με αποτέλεσμα να μην το βάζει κάτω, παρά τις απελπιστικές δυσκολίες.

Ο Ικμπάλ Μασί είναι ένα σύγχρονο σύμβολο πάθους και αγωνιστικότητας, από αυτά που κάθε μαχόμενος άνθρωπος, ιδίως ο σημερινός νέος, έχει ανάγκη για να εμπνέεται και να μην παραιτείται, όταν ο αγώνας δείχνει άνισος και η αναζήτηση δικαιοσύνης μάταιη. Ο Ικμπάλ δεν «υπάκουσε» στο μέλλον που άλλοι είχαν ορίσει γι' αυτόν, αλλά πάλεψε για να δημιουργήσει τον δικό του ορίζοντα!

β) Το βιβλίο «Ικμπάλ» είναι γεμάτο με συγκινητικές σκηνές που προκαλούν βαθιά και έντονα συναισθήματα, ακόμα και στον πιο «σκληρό» αναγνώστη. Ένα, όμως, από τα αποσπάσματα που με συγκίνησε ιδιαίτερα και με συνεπήρε, παρόλο που δεν είναι μία σκηνή «δράσης», αλλά εσωτερικής φόρτισης, είναι το γράμμα που έστειλε η Μαρία στην Φατίμα, για να της αποκαλύψει τη δολοφονία του Ικμπάλ. Συναισθηματική φόρτιση προκαλεί, αρχικά, η περιγραφή από την

Φατίμα της ημέρας που έλαβε το γράμμα. Διηγείται ότι εκείνη η μέρα ήταν παράξενη, ο ουρανός ήταν μουντός και όλα έμοιαζαν μαύρα και άσχημα, σαν να προμηνούσαν το επερχόμενο κακό. Ακόμα και ο τρόπος που μας περιγράφει την άφιξη του ταχυδρόμου, που βάδιζε αργά και βασανιστικά, μας προϊδεάζει ότι κάτι αρνητικό είχε συμβεί.

Στη συνέχεια, η συγκίνηση κλιμακώνεται, καθώς παρακολουθούμε με πόση τρυφερότητα μιλά το ένα κορίτσι στο άλλο, θέλοντας να το προστατέψει από το τραγικό νέο. Όταν, τέλος αποκαλύπτει την στυγερή δολοφονία του Ικμπάλ, η θλίψη και η οργή ξεχειλίζουν. Η Μαρία αναμεταδίδει στην Φατίμα και σε εμάς τους αναγνώστες το πώς δολοφονήθηκε απροσδόκητα ο μικρός Ικμπάλ την ημέρα του Πάσχα στο χωριό του, σε μια ειρηνική γιορτή με την οικογένειά του, και πώς ένα μυστηριώδες αυτοκίνητο που πέρασε δίπλα του τον γάζωσε εν ψυχρώ με ριπές, που τον ξάπλωσαν στο έδαφος. Το γεγονός πως οι στυγνοί δολοφόνοι του δεν βρέθηκαν ποτέ, πολλαπλασίασε το αίσθημα αδικίας που ήδη ένιωσα για τον χαμό του, γιατί η ψυχή αυτού του παιδιού- ήρωα δεν ησύχασε ποτέ. Είναι τόσο οδυνηρό, ένα παιδί μόλις 12 ετών, που κατάφερε σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα πράγματα που ολόκληρη η ανθρωπότητα δεν πέτυχε στη μακραίωνη ύπαρξή της και το οποίο είχε να προσφέρει πολλά ακόμα στον κόσμο, να φεύγει τόσο άδικα και βάνουσα από τη ζωή, μόνο και μόνο επειδή προσδοκούσε να εξασφαλίσει ένα καλύτερο μέλλον για όλα τα παιδιά του Πακιστάν και του κόσμου.

Η δολοφονία του Ικμπάλ με έκανε να προβληματιστώ για τα οξύτατα ζητήματα του σύγχρονου κόσμου. Ζούμε στον 21^ο αιώνα, όπου τα τεχνολογικά επιτεύγματα είναι τεράστια, η επιστήμη προοδεύει συνεχώς και ο άνθρωπος μπορεί να ζει με κάθε άνεση. Παρόλα αυτά, σε πολλές περιοχές του κόσμου, τα προβλήματα που αφορούν παιδιά είναι πολυποίκιλα και εφιαλτικά. Οι αναπτυσσόμενες, κυρίως, χώρες μαστίζονται από το φαινόμενο της παιδικής «εργασίας», που στην πραγματικότητα είναι δουλεία και εκμετάλλευση. Ένα φαινόμενο ανεπίτρεπτο, για το οποίο ο «πολιτισμός» μας αξίζει μόνο τον χλευασμό. Ας μην είναι, όμως, ο «αποδιοπομπαίος τράγος» οι χώρες αυτές, με τα τραγικά τους προβλήματα. Οι δήθεν «ανεπτυγμένες»

χώρες προκαλούν το μεγαλύτερο κακό. Πόσες είναι οι πολυεθνικές εταιρίες, όπως εταιρίες αθλητικών ειδών, στα εργοστάσια των οποίων δουλεύουν νήπια, έτσι ώστε να ελαχιστοποιήσουν το κόστος; Στον βωμό της απληστίας και του κέρδους θυσιάζονται με ευκολία αθώες παιδικές ψυχές, κορμιά και όνειρα.

Ακόμα πιο ανατριχιαστικό, όμως, είναι το να θανατώνονται παιδιά, που απλώς εναντιώνονται σε αυτό το φαινόμενο, επειδή θέλουν να ζήσουν ως ΠΑΙΔΙΑ και όχι ως ΣΚΛΑΒΟΙ. Σαν κάποιο αόρατο χέρι δυνάστη να έχει προδιαγράψει τη μοίρα όλων αυτών των παιδιών, που είχαν την κακή τύχη να γεννηθούν σε φτωχά και υποβαθμισμένα σημεία του πλανήτη, και η πορεία τους να είναι καταδικασμένη, ακόμη κι αν η δική τους συνείδηση επαναστατήσει κατά της αδικίας, ακόμη και αν προσπαθήσουν να τινάξουν τα δεσμά τους. Και μόνο σαν σκέψη αυτό είναι απαράδεκτο και αντίθετο στην ανθρώπινη υπόσταση, αντιβαίνει σε κάθε νόμο, ανθρώπινο ή θεϊκό, σε κάθε φιλοσοφία, σε κάθε έννοια πολιτισμού. Ειδικά οι άνθρωποι των δυτικών κοινωνιών, που από νωρίς διδασκόμαστε ότι το ίδιο το άτομο αποφασίζει και ορίζει τη «μοίρα» του, οφείλουμε, έστω και αργά, να αφυπνιστούμε και με οργανωμένη δράση να διορθώσουμε αυτές τις τεράστιες αδικίες.

Ρήγας Καστρίτης

